

Stillhet

Petrus talar liksom i förbigående om

... hjärtats dolda människa med den oförgängliga skönheten hos en mild och stilla ande. (1 Petr 3:4)

En stilla ande är något som inte så ofta efterfrågas. Du kan ju bara räkna hur många apeller till nya tag, till förbön eller lydnad som antagligen finns bara i tidningen du just nu läser. Lydnad är förvisso inte fel, tvärtom. Apeller är också tillåtna om de bara inte suddar ut nåden i vårt inre. Men liksom vägen till uppståndelse och pånyttfödelse går genom graven går vägen till aktiv lydnad genom stillheten inför Gud. Bibeln talar därför gång på gång om värdet av att man blir stilla. Vi måste därför lära oss att skilja stillhet från uppgivenhet eller lättja.

HERREN skall strida för er, och ni skall hålla er stilla. (2 Mos 14:14)

Var stilla inför HERREN och vänta på honom. Gräm dig inte över den som har framgång, över den som gör upp onda planer. (Ps 37:7)

"Bli stilla och besinna att jag är Gud, upphöjd bland hednafolken, upphöjd på jorden." (Ps 46:11)

Om broderlig kärlek är det icke behövt att skriva till eder, ty I haven själva fått lära av Gud att älska varandra; så handlen I ju ock mot alla bröderna i hela Macedonien. Men vi förmana eder, käre bröder, att allt mer förkovra eder häri och att sätta eder ära i att leva i stillhet och sköta vad eder åligger och arbeta med edra händer, enligt vad vi hava bjudit eder ... (1 Tess 4:9-11; 1917 års översättning)

De fromma kallas på ett ställe i för "de stilla i landet" (Ps 35:20). Hör du dit? Gör jag? Vi kan urskilja några olika betydelser för begreppet stillhet. Man kan behöva be om förmågan att:

- 1) Bli tyst nog till att kunna lyssna efter Guds tilltal och kunna be utan att tankarna flyger hit och dit
- 2) Våga avstå från att vispa runt och göra saker när det egentligen krävs mer mod att vara stilla och vänta på Guds ingripande.
- 3) Sköta sitt och inte försöka hjälpa Gud med det som han vill få sköta själv.

Hjälpa allmaktens Gud

De första två punkterna kräver kanske inte så många kommentarer. Det som är svårt att förstå finns i punkt nummer tre. Gud vill absolut inte ha hjälp av oss. Lyssna till vad Paulus sa på Areopagen:

Gud är den som har skapat världen och allt som är i den. Han som är Herre över

himmel och jord bor inte i tempel som är gjorda av människohand. Inte heller låter han betjäna sig av människohänder som om han behövde något, han som åt alla ger liv och anda och allt. (Apg 17:24-25)

Gud efterfrågar vår lydnad men han accepterar inte att vi skall hjälpa honom. Är inte det samma sak? O, nej! Vi har till uppgift att göra alla folk till lärjungar och lydnad är att göra som Gud har sagt. Men om vi gör det *för att hjälpa Gud* så blir vi allt större och han allt mindre, åtminstone i våra egna ögon, och det betackar han sig för. Vad gör Gud då? Jo, då drar han tillbaka sin hjälp och utan den kommer vi inte långt. Det måste hela tiden stå klart både för oss och för andra att det är vi som behöver hjälp och inte han. Här döljer sig givetvis en viktig orsak till att evangelisationen går trögt i vårt land.

Köttets ambition

Den del av vårt väsen som Paulus kallar kött längtar efter att få växa till, gärna på både Guds och människors bekostnad. Det är därför som Gud börjar motarbeta oss när vi gör oss viktiga i vår lydnad. Jesaja har tänkvärda ord att ge oss på vägen:

Ty så säger Herren, HERREN, Israels Helige: "Om I vänden om och ären stilla, skolen I bliva frälsta; genom stillhet och förtröstan varden I starka." Men I viljen icke. I sägen: "Nej, på hästar vilja vi jaga fram" – därför skolen I också bliva jagade; "på snabba springare vilja vi rida åstad" – därför skola ock edra förföljare vara snabba. Tusen av eder skola fly för en enda mans hot eller för fem mäns hot, till dess att vad som är kvar av eder bliver såsom en ensam stång på bergets topp, såsom ett baner på höjden. Ja, därför väntar Herren, till dess att han kan vara eder nådig; därför tronar han i höghet, till dess att han kan förbarma sig över eder. Ty en domens Gud är Herren; saliga äro alla de som vänta efter honom. Ja, du folk som bor på Sion, i Jerusalem, ingalunda må du gråta. Han skall förvisso vara dig nådig, när du ropar; så snart han hör din röst, skall han svara dig. (Jes 30:15-19; 1917 års Bibel)

Tänk vilken frestelse det är att få lyda Gud och samtidigt skörda ära och framgång för egen del! Gud ser i så fall till att vi misslyckas. Det är först när vi vänt om och har blivit stilla som Gud på nytt vill besvara våra böner. (Detta skall inte förstås så att bristande stillhet skulle vara den enda orsaken till böner som ännu inte besvarats.)

Davids omvändelse

Till sist vill jag citera en psalm som jag föreställer mig att David skrev mot slutet av sitt liv. Han talar om ett välsignat tillstånd när man inte längre tänker så mycket på vad man själv skall få ut av sin lydnad. Man letar inte längre efter någon bröstvärta att suga på.

HERRE, mitt hjärta är inte högmodigt, mina ögon är inte stolta. Jag umgås inte med stora ting, med sådant som är mig för svårt. Nej, jag har lugnat och stillat min själ som ett avvant barn hos sin mor. Som ett avvant barn är min själ i mig. Hoppas på HERREN, Israel, från nu och till evig tid! (Ps 131:1-3)

David har här stillat sin själ också i den meningen att han accepterat att Gud har hemligheter som han inte vill ge oss svaret på – i detta livet. Han försöker heller inte använda sin tro för att kunna få sitt liv på sina egna villkor. Ändå förnekar han inte att vi får be Gud om vad som helst. Utan uppgivenhet har han lärt sig att ta emot livet som det kommer – en märklig, aktiv vila som bara Gud kan ge oss som svar på bön.

Sven Reichmann

Lydnadens grund

Petrus första brev tycks vara skrivet på förekommen anledning. Detta gör att undervisningen i brevet mest tar sikte på den fråga som utlöste brevskrivandet. Vi får tydligast klarhet i själva problemet i brevets avslutning.

Var nyktra och vaksamma. Er motståndare djävulen går omkring som ett rytande lejon och söker efter vem han skall sluka. Gör motstånd mot honom, orubbliga i tron, och tänk på att era bröder här i världen utstår samma lidanden. All nåds Gud, som har kallat er till sin eviga härlighet i Kristus, han skall upprätta, stödja, styrka och befästa er, sedan ni en kort tid har lidit. Hans är makten i evighet, amen. Med hjälp av Silvanus, som jag håller för en trofast broder, skriver jag kortfattat till er för att förmana er och vittna om att detta är Guds sanna nåd. (1 Petr 5:8-12)

Församlingarna hade börjat bli förföljda. Säkert var det många som frågade sig om det var en del av det glada budskapet att man skulle behöva riskera livet eller åtminstone behöva bli trakasserad. Jodå, detta är inte bara något man kan behöva uthärda. Det är till och med *Guds sanna nåd*. Alternativet – om man förnekar sin frälsare – består i att man slutgiltigt kan bli omhändertagen av djävulen. Gud lovar att stödja sina barn om de bara accepterar att de inte kan vinna bekvämlighet tillsammans med pånyttfödelsen. (Glöm inte bort att Petrus själv förnekade Jesus och blev förlåten. Risker finns dock.)

Vi påminner oss hur det var när Petrus själv hade blivit piskad med 39 slag:

De lät sig övertygas, kallade in apostlarna, lät piska dem och förbjöd dem att tala i Jesu namn. Sedan släpptes de fria. Och apostlarna gick ut från Stora rådet, glada över att de hade ansetts värdiga att lida smälek för Namnets skull. (Apg 5:39-41)

Petrus och de andra kunde här se en nåd där många av oss skulle kräva att Gud förklarade vad han menade. Petrus går lite mer på djupet inne i sitt brev.

Ni slavar, underordna er era herrar och visa dem all respekt, inte bara de goda och milda utan även de hårda. Om någon som vet att Gud är med honom, håller ut när han får lida oskyldigt, så är det nåd från Gud. Vad är det för berömvärt, om ni härdar ut med att bli slagna när ni handlar orätt? Men om ni håller ut när ni får lida fast ni handlar rätt, då är det nåd från Gud. Detta har ni blivit kallade till. Kristus led ju i ert ställe och efterlämnade ett exempel åt er, för att ni skulle följa i hans fotspår. Han hade inte begått någon synd, och svek fanns inte i hans mun. När han blev smädad, smädade han inte igen, och när han led, hotade han inte, utan överlämnade sin sak åt honom som dömer rättvist. (1 Petr 2:18-23)

Åter betonar Petrus att förföljelsen är Guds nåd. Det är nämligen den vi är kallade till. Vi har Kristus till förebild, ja än mer, vi är lemman i hans kropp. Blev

han orättvist förföljd måste vi räkna med det samma. Och vår attityd bör då vara samma som hans. Han gav inte igen utan tillät Fadern att döma och skipa rättvisa. Om Gud älskar oss med villkorlös kärlek blir det naturligt att vi visar respekt även mot människor som behandlar oss illa. Andra texter i Bibeln visar dock att vi inte alltid skall utsätta oss för övergrepp. Paulus lämnade synagogan när han blev utslängd, för att ta ett exempel. Detta skedde i enlighet med Jesu ord:

Och om man inte tar emot er eller lyssnar till era ord, så lämna det huset eller den staden och skaka av dammet från era fötter. (Matt 10:14)

Det går emellertid som en röd tråd genom brevet att regelrätt uppror aldrig leder till den förändring som man önskade, inte ens om man vann. Under 1900-talet har vi sett ett otal ”befrielseörelser” som förde de upproriska in i ett ännu värre tyranni än de hade från början. Maos Kina var ett extremt exempel. I fredstid lät han döda cirka 70 miljoner människor.

Den allmänna lydningen

Vår kallelse beskriver Petrus också så här i brevets början:

Ni är av Gud, Fadern, förutbestämda till att helgas genom Anden, så att ni lyder och blir bestänkta med Jesu Kristi blod. (1 Petr 1:2).

Nyckelordet är alltså lydning. I sitt brev talar Petrus inte om en lydning där man är ledd av Anden in i speciella uppgifter utan här är det fråga om en lydning som gäller alla. Vad består då nåden i?

Gläd er därför, om ni nu en kort tid måste utstå prövningar av olika slag. Äktheten i er tro är långt värdefullare än guld som är förgängligt, fastän det håller provet i eld, och den tron skall visa sig bli till lov, pris och ära, när Jesus Kristus uppenbarar sig. (1 Petr 1:6-7)

Petrus använder här en liknelse som flera profeter nyttjat i GT. Slagg avlägsnas ur guld genom att man smälter det i hetta. Gud vill få ge oss en helgad personlighet. Lite senare heter det så här:

Ni har renat era själar genom att lyda sanningen, så att ni älskar varandra uppriktigt som bröder. Älska då varandra uthålligt av rent hjärta. (1 Petr 1:22)

När slagget kommer bort kan kärleken träda fram på allvar. Vad är det då som skall rensas bort? Svaret är att våra begärelser ofta inte kan övervinnas utan smärta.

Som lydningens barn skall ni inte styras av de begär som ni tidigare levde i när ni ännu var okunniga. Nej, liksom han som har kallat er är helig, skall ni föra ett alltigenom helgat liv. (1 Petr 1:14-15)

Då nu Kristus har lidit till kroppen, skall också ni beväpna er med samma sinne. Ty den som får lida till kroppen har slutat synda, så att han den tid som är kvar inte längre lever efter människors begär utan efter Guds vilja. Det är nog med att ni förr levde på hedningarnas vis – i utsvävningar och begär, i fylleri och

supkalas, i vilda fester och förbjudna avgudakulter. (1 Petr 4:1-3)

Nu finns det ju många andra begärelser än supkalas, exempelvis ära, framgång, dominans, spänning, lyx etc. Det handlar om allt det där som vi har så svårt att släppa ifrån oss när vi väl har fått det och som vi längtar och strävar efter när vi inte har det. Liksom vi avundas vår granne när han har det och inte vi. Och det är ju för våra begärelsers skull som vi så ofta sviker och skadar varandra. Som bekant dunstar begären inte bort bara för att man börjar gå i kyrkan. För visst kan man sträva efter dominans, ära och mycket annat även i den andliga branschen! Det behövs alltså mer verksamma mediciner än enbart kyrkogång.

Beväpna dig

Det har på senare år talats mycket om den kristnes vapenrustning – med all rätt. Frågan är bara hur mycket vi kan strida med Andens svärd om vi inte vill beväpna oss med en beredskap att likt Kristus lida till kroppen, eller till köttet som det egentligen står. Kan vi räkna med att trons sköld kan skydda oss från alla lidanden från förkylning till konkurs? Skölden plus hjälm och pansar är ju i första hand till för att skydda oss för frestelser.

Det sista citatet från Petrus brev har sin mer välbekanta parallell i Rom 12:1-2:

Så förmanar jag nu er, bröder, vid Guds barmhärtighet, att frambära era kroppar som ett levande och heligt offer som behagar Gud – er andliga gudstjänst. Och anpassa er inte efter den här världen, utan låt er förvandlas genom sinnets förnyelse, så att ni kan pröva vad som är Guds vilja, det som är gott och fullkomligt och som behagar honom.

Vi är alltså kallade till att för andras räkning vinna samma sorts segrar som Jesus vann för vår. Det kan vara lika riskabelt för oss att förmedla frälsningen till andra som det var för Jesus att vinna den. Men om en svår relation inte leder till ens egen mognad utan bara bryter ner den drabbade kan man också som kristen behöva separera från den eller dem som bara utnyttjar en.

Sven Reichmann

Treenigheten

Läran om Gud som Fader, Son och Ande har många gånger satts ifråga. Stora rådets dödsdom över Jesus tycks i allt väsentligt ha gällt den bekännelse som man uppfattade som hädelse ur hans mun.

Då reste sig översteprästen och steg fram och frågade Jesus: "Svarar du inte på vad dessa vittnar mot dig?" Men Jesus teg och svarade inte. Översteprästen frågade honom vidare: "Är du Messias, den Välsignades son?" Jesus svarade: "Jag Är. Och ni skall få se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma bland himlens moln." Då rev översteprästen sönder sina kläder och sade: "Behöver vi några fler vittnen? Ni har hört hädelsen. Vad anser ni?" Alla fann de honom skyldig till döden. (Mark 14:60-64)

Jesus svarade genom att ta det högheliga Gudsnamnet i sin mun, syftande på sig själv. Naturligtvis skulle det inte ha varit en hädelse om det faktiskt var sant, det som Jesus sa. Men eftersom detta uppfattades som helt uteslutet dömde man honom till döden. Enligt judisk uppfattning är Messias inte Gud och Gud har dessutom ingen son. Gud är en, inte två, än mindre tre om så också tre i en.

När Paulus kommit till tro löd ändå hans första förkunnelse så här:

Saulus stannade några dagar hos lärjungarna i Damaskus, och han började genast predika i synagogorna att Jesus är Guds Son. Alla som hörde honom häpnade och sade: "Var det inte han som i Jerusalem ville utrota dem som åkallar detta namn? Och kom han inte hit för att gripa dem och föra dem till översteprästerna?" Men Saulus fick allt större kraft och gjorde judarna som bodde i Damaskus svarslösa, när han bevisade att Jesus är Messias. (Apg 9:19-22)

Han predikade inte bara att Jesus är Messias utan främst av allt att han är Guds Son. Detta senare var givetvis det som tidigare hade fått honom att döda många av sina landsmän när de bekände sin tro på Jesus. På denna punkt – liksom på övriga – var Paulus omvändelse radikal.

Petrus bekännelse

Vi påminner oss nu att det var just Petrus som bekände Jesus som Messias. Vi lyssnar både till bekännelsen och till Jesu kommentar.

Han sade till dem: "Och ni, vem säger ni att jag är?" Simon Petrus svarade: "Du är Messias, den levande Gudens Son." Jesus sade till honom: "Salig är du, Simon, Jonas son. Ty kött och blod har inte uppenbarat detta för dig, utan min Fader som är i himlen. (Matt 16:15-17)

Petrus förstod alltså att Jesus är både Messias och Guds Son. Jesus förklarade för honom att det var bortom mänsklig förmåga att komma fram till denna visshet. På pingstdagen fick Petrus också gå vidare genom att förklara:

Det är inte som ni tror att dessa är berusade. Det är ju bara tredje timmen på dagen. Nej, det är detta som är sagt genom profeten Joel: Och det skall ske i de sista dagarna, säger Gud: Jag skall utgjuta av min Ande över allt kött. Era söner och era döttrar skall profetera, era unga män skall se syner, och era gamla män skall ha drömmar. Ja, över mina tjänare och tjänarinnor skall jag i de dagarna utgjuta av min Ande, och de skall profetera. (Apg2:15-18)

Här citerade Petrus profeten Joel i Gamla testamentet när denne talade om Guds Ande och vad som skulle hända när Anden började utgjas. Därför är det kanske inte så underligt att när Petrus senare skickar brev, så lyser det klart fram att han på samma gång beskriver Gud som Fader, Son och Ande.

Ni är av Gud, Fadern, förutbestämda till att helgas genom Anden, så att ni lyder och blir bestänkta med Jesu Kristi blod. Må nåd och frid i allt rikligare mått komma er till del. (1 Petr 1:2)

Eftersom alla tre omnämns i en och samma mening som samverkande men urskiljbara storheter blir det svårt att säga att det i Petrus ögon bara skulle vara fråga om tre ord för exakt samma personlighet.

Enheten

Varför säger man ändå inte att det rör sig om tre gudar? Har inte judarna rätt när de säger att kristendomen har frångått monoteismen? Inte nödvändigtvis. Jesus beskriver enheten så här:

"Jag och Fadern är ett." (Joh 10:30)

Det är den totala samstämmigheten som gör att Gud är en. Har du flera gudar kan du vädja till den ena om den andra säger nej. Du kan spela ut dem mot varandra. I en del religioners beskrivningar kämpar gudarna ofta inbördes. De kan också tävla med varandra. Så är det dock inte här.

Jesus svarade dem: "Amen, amen säger jag er: Sonen kan inte göra något av sig själv, utan endast det han ser Fadern göra. Ty vad Fadern gör, det gör Sonen. (Joh 5:19)

Men när han kommer, sanningens Ande, då skall han föra er in i hela sanningen. Ty han skall inte tala av sig själv, utan allt det han hör skall han tala, och han skall förkunna för er vad som kommer att ske. Han skall förhärliga mig, ty av det som är mitt skall han ta och förkunna för er. Allt vad Fadern har är mitt. Därför sade jag att han skall ta av det som är mitt och förkunna för er. (Joh 16:13-15)

Vi lägger märke till att Sonen är underordnad Fadern och Anden är underordnad Sonen. Jesus beskriver här ändå kärlekens fullkomliga enhet. Det är också den han ber om i sin stora bön:

Jag ber att de alla skall vara ett, och att såsom du, Fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss, för att världen skall tro att du har sänt mig. (Joh 17:21)

Om målet är att vi skall vara Guds avbilder så vill Gud också göra oss till ett i samma mening som Fader, Son och Ande är ett. Ekumeniska kommittéer är både nödvändiga och bra, men de räcker inte. Den enhet som här åsyftas hör kanske inte detta livet till. Därför skall vi inte misströsta om vi tycker att kyrkan har svårt att lära något av gångna generationers splittring. Vi kanske tvärtom skall ha det stora misslyckandet i bagaget för att bli riktigt tacksamma när Fadern till sist svarar på Sonens bön.

Äktenskapet som bild

Den bild av enheten som är tydligast är äktenskapet där två personer blir ett vi från att ha varit två separata jag.

Den som älskar sin hustru älskar sig själv. Ingen har någonsin hatat sin egen kropp, utan man ger den näring och vårdar den, så som Kristus gör med församlingen, eftersom vi är lemmar i hans kropp. Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött. Denna hemlighet är stor – jag talar om Kristus och församlingen. (Ef 5:28-32)

Detta är en stor hemlighet just för att äktenskapets sammansmältning låter oss ana en process av helt andra dimensioner. Det handlar ju om konsten att ge upp något av sig själv, inte för att utplåna sig själv utan för att i sann mening bli sig själv.

Sven Reichmann